

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини,
фізичної терапії, ерготерапії

Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ТЕРАПЕВТИЧНІ ВПРАВИ»

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»

Спеціалізація 227.1 «Фізична терапія»

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус освітнього компоненту
затверджений на засіданні кафедри
спортивної, фізичної та
реабілітаційної медицини,
фізичної терапії, ерготерапії

Протокол від
« 28 » серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

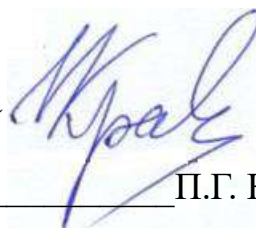

А.Г. Істомін

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем терапевтичного
профілю

Протокол від
« 30 » серпня 2023 року № 1

Голова

П.Г. Кравчун

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ

1. Істомін А.Г., завідувач кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії, д.мед.н., професор.

2. Манучарян С.В., старший викладач кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Манучарян Світлана Валентинівна
Інформація про викладача	Професійні інтереси: фізична терапія, лікувальний масаж, ерготерапія, мануальна терапія
Контактний тел.	+380961250153
E-mail:	sv.manucheran@kntmu.edu.ua
Розклад занять	Згідно розкладу занять
Консультації	Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
Локація	 <p style="text-align: right;">вул. Олександра Шпейєра, 4</p>

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» складений відповідно освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань «22 «Охорона здоров'я», спеціальності «227 «Терапія та реабілітація».

Опис освітнього компоненту (анотація): Вивчення освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» орієнтоване на отримання здобувачами теоретичних і практичних знань з основних засобів і форм терапевтичних вправ як основного методу фізичної терапії, ерготерапії, формування системи знань про вплив фізичних навантажень на організм, на ознайомлення з правилами дозування та контролю фізичних навантажень та відпрацювання навиків розробки комплексів фізичної терапії при різних захворюваннях і контролю за станом людини при виконанні терапевтичних вправ.

Освітній компонент «Терапевтичні вправи» в вищих медичних закладах України є невід'ємною частиною гуманітарного виховання здобувачів, формування загальної та професійної культури особистості майбутнього спеціаліста.

За час навчання важливо сформувати у здобувачів всебічний комплексний підхід при фізичному та психічному обстеженні пацієнтів з використанням різноманітних методів діагностики.

Медичні ВНЗ повинні готувати всебічно-розвинених спеціалістів, які б володіли теоретичними знаннями та практичними навичками і вміннями застосування різноманітних засобів, отримання поняття про індивідуальну програму реабілітації та правила її складання.

Предмет вивчення освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» містить теоретичні та практичні відомості з основних засобів і форм терапевтичних вправ як методу фізичної терапії та спрямований на формування системи знань про вплив фізичних навантажень на організм людини.

Міждисциплінарні зв'язки: «Терапевтичні вправи» як освітній компонент базується на освітніх компонентах «Анатомія людини», «Фізіологія людини», «Валеологія», «Фізичне виховання», «Медична реабілітація», «Гігієна», «Спортивна медицина», що передбачає інтеграцію викладання з цими освітніми компонентами та формуванню умінь застосовувати знання з основи медичних знань в процесі подальшого навчання й професійної діяльності.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» передбачає попереднє засвоєння освітніх компонентів з фізичного виховання, фізичної реабілітації та спортивної медицини, анатомії, фізіології, гігієни, психології, медичної реабілітації, фізіології людини, вікової фізіології у закладах вищої освіти.

Постреквізити. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні суміжних освітніх компонентів протягом 4 років

навчання, є базою для підготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1», підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах другого магістерського рівня вищої освіти.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Мета викладення освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» є ознайомлення здобувачів з основними засобами і формами фізичної терапії як основного методу фізичної реабілітації, формування системи знань про вплив фізичних навантажень на організм людини, засвоєння правил дозування та контролю фізичних навантажень, відпрацьовування навиків розробки комплексів терапевтичних вправ при різних захворюваннях та контролю за станом людини при виконанні терапевтичних вправ.

1.2. Основними завданнями освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» є:

- сформувати поняття про основні засоби і форми терапевтичних вправ;
- ознайомити із механізмами впливу терапевтичних вправ на організм людини;
- ознайомити із правилами дозування та контролю фізичних навантажень, принципами призначення рухового режиму;
- навчити науково обґрунтовувати мету та завдання призначення індивідуальних форм терапевтичних вправ пацієнтам із різними захворюваннями;
- навчити практично використовувати різні форми терапевтичних вправ з метою реабілітації людей різного віку;
- сформувати навик розробки комплексів терапевтичних вправ при різних захворюваннях для людей різного віку;
- навчити контролювати стан людини при виконанні терапевтичних вправ;
- сформувати вміння оцінювати ефективність проведених курсів терапевтичних вправ.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті). Головним завданням освітнього компоненту «Терапевтичні вправи» є засвоєння методу терапевтичних вправ як основного методу фізичної терапії.

Також вивчення даного освітнього компоненту формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): вміння комунікації (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації) та роботи в команді (реалізується через: метод проєктів, «ажурна пилка»), а також засвоєння технологій конфлікту-менеджменту (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджменту (реалізується через: метод

проектів, робота в групах, тренінги) та придбання лідерських навичок (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти **компетентностей:**

інтегральні:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією, ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних наук.

загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК 04. Здатність працювати в мультидисциплінарній команді

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети реабілітації.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в області фізичної терапії та ерготерапії.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з фізичної терапії та ерготерапії.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями для фізичного терапевта та ерготерапевта.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях фізичного терапевта та ерготерапевта.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо в реабілітаційному процесі.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку області фізичної терапії та ерготерапії, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міжосвітньої компонентної команди, іншим медичним працівникам потребу у

заходах фізичної терапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичного терапевта, ерготерапевта.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії, ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії, ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії, ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 13. Здатність знаходити шляхи постійного поліпшення якості послуг фізичної терапії.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибрати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 07. Тракувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПРН 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультиосвітній компонентній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

Зв'язок – здатність до усного спілкування, написання, подання, прослуховування.

Люб'язність – манери, етикет, діловий етикет, кажу, будь ласка, і дякую вам, шанобливо.

Гнучкість – адаптивність, бажання змінюватися, навчання протягом усього

життя, приймає нові речі, налаштовує, навчає.

Цілісність – чесна, етична, висока моральність, має особисті цінності.

Міжособистісні навички – приємність, привабливість, почуття гумору, дружність, вихованість, співпереживання, самоконтроль, терпимість, комунікабельність.

Позитивне ставлення – оптимістичний, захоплений, заохочувальний, щасливий, впевнений.

Професіоналізм – діловий, добре одягнений.

Відповідальність – підзвітна, надійна, виконує роботу, винахідлива, самодисциплінована, хоче робити добре, сумлінно, здоровий глузд.

Командна робота – кооператив, працюють разом з іншими, приємні, сприятливі, корисні, спільні.

Робоча етика – працьовитий, готовий працювати, лояльний, ініціативний, мотивований вчасно.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативний ОК
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 227 «Терапія та реабілітація» Спеціалізація: 227.1 Фізична терапія	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 60 Самостійної роботи здобувача – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) ОПП : «Фізична терапія»	4-й
		Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		40 год.
		Самостійна робота
60 год.		
Індивідуальні завдання: -		
Вид контролю: іспит		

2.1. Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
Змістовий модуль 1. Основи терапевтичних вправ як наукова Освітній компонент. Визначення, мета і завдання курсу. Історія розвитку освітнього компоненту. Законодавча база фізичної терапії			
1	Вступ. Предмет і завдання освітнього компоненту «Терапевтичні вправи». Вплив фізичних навантажень на організм людини. Рухові режими	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
2	Засоби для проведення терапевтичних вправ	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
3	Форми і методи терапевтичних вправ. Оцінка ефективності застосування терапевтичних вправ	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
4	Лікувальна гімнастика – основна форма терапевтичних вправ. Гідрокінезотерапія	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
5	Працетерапія. Механотерапія. Апарати.	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
Змістовий модуль 2. Терапевтичних вправи при захворюваннях			
1.	Терапевтичні вправи при захворюваннях опорно-рухового апарату. Особливості терапевтичних вправ при травмах опорно – рухового апарату.	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)

			стіл)
2.	Кінезіотерапія при захворюваннях центральної нервової системи	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
3.	Особливості Кінезіотерапії при захворюваннях периферичної нервової системи	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
4.	Кінезіотерапія при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
5.	Кінезіотерапія при захворюваннях органів травлення та порушеннях обміну речовин	2	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
	Всього годин	20	

2.2.2. Семінарські заняття

Проведення семінарських занять не передбачено ОПП.

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Етапи становлення і розвитку терапевтичних вправ . Вплив фізичних навантажень на організм людини.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання;

				реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2.	Засоби терапевтичних вправ	2	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
3.	Форми та методи терапевтичних вправ	2	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
4.	Застосування природних факторів в терапевтичних вправах	2	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація,	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове

			презентація, дискусія, круглий стіл	опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
5.	Оцінка ефективності застосування терапевтичних вправ.	2	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
6.	Лікувальна гімнастика: методи, вимоги.	2	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на

				задану тему
7.	Механотерапія. Апарати.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
8.	Форми та засоби терапевтичних вправ при захворюваннях опорно-рухового апарату	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
9.	Методики терапевтичних вправ при захворюваннях центральної нервової системи	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні

				завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
10.	Методики терапевтичних вправ при захворюваннях центральної нервової системи	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
11.	Терапевтичні вправи при захворюваннях серцево-судинної системи	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
12.	Терапевтичні вправи при захворюваннях дихальної системи. Дихальні гімнастики	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація,	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

			демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
13.	Терапевтичні вправи при захворюваннях органів травлення	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
14.	Терапевтичні вправи при порушеннях обміну речовин	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь;

				виступ на задану тему
	Всього годин	40		

2.2.4. Лабораторні заняття

Проведення лабораторних занять не передбачено ОПШ.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Законодавча база лікувальної фізкультури в Україні	60	Розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дебати	Творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; самоконтроль; доповідь.
2	Спортивно-прикладні вправи			
3	Дозована ходьба			
4	Біг підтюпцем			
5	Теренкур			
6	Прогулянки			
7	Ігри			
8	Ближній туризм			
9	Тракційна терапія			
10	Масові виступи, екскурсії тощо в практиці виконання терапевтичних вправ			
11	Аутогенні тренування в практиці виконання терапевтичних вправ			
12	Види і методи загартування			
13	Особливості терапевтичних вправ при порушеннях постави			
14	Дозована ходьба при реабілітації хворих на інфаркт міокарда			
15	Особливості контролю при фізичних навантаженнях за хворими на серцево-судинну патологію			
16	Терапевтичні вправи при захворюваннях судин			
17	Клініко-функціональне обґрунтування використання терапевтичних вправ при			

	захворюваннях дихальної системи			
18	Методика проведення дихальних вправ			
19	Методика проведення вправ дренажної гімнастики			
20	Дихальна гімнастика за Стрельниковою			
21	Дозована ходьба і аеробні вправи при захворюваннях нервової системи.			
22	Саногенетичні механізми при захворюваннях нервової системи			
23	Ерготерапія при гострому порушенні мозкового кровообігу			
24	Терапевтичні вправи при невриті лицевого нерву			
25	Засоби терапевтичних вправ при вертеброневрологічному синдромі			
26	Терапевтичні вправи при ожирінні			
	Всього годин: 60			

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Система оцінювання та вимоги (види контролю, методи контролю, форми контролю, критерії оцінки рівня знань, умови допуску до підсумкового контролю)

При вивченні освітнього компоненту застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу освітнього компоненту, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання

контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль проводиться після завершення вивчення освітнього компоненту.

Формою контролю є «іспит», передбачається, що допуск до іспиту визначається у балах ЗНД від 70 до 120, при відсутності пропусків аудиторних занять та лекцій. Пропуски аудиторних занять та лекцій повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку. Іспит оцінюється від 50 до 80 балів. Оцінка з освітнього компоненту – є сума балів за ЗНД, ІЗЗ та іспиту і складає від 120 до 200 балів.

Здобувачам освіти, які виконали вимоги програму навчальної освітнього компоненту та були допущені до складання іспиту, але не склали його або не з'явилися виставляється оцінка **Fx**.

Здобувачам освіти, які були не допущені до складання іспиту, у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД виставляється у відомість відмітка «не допущено» (оцінка **F**).

Здобувачу освіти, який допущений до складання іспиту, але не з'явився на його складання, виставляється у відомість відмітка «не з'явився» (оцінка **Fx**).

Оцінювання успішності навчання студентів за ЕСТС організації навчального процесу (іспит)

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються ДЗ або іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77

4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку здобувач одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів «4» - 6,5 балів «3» - 5 балів
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми освітнього компоненту.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину освітнього компоненту	За кожну відповідь здобувач одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів «4» - 6,5 балів «3» - 5 балів
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Відповідність оцінювання освітнього компоненту в балах оцінюванню в традиційних оцінках

Оцінка освітнього компоненту в балах	Традиційна оцінка з освітнього компоненту
180–200	«5»
150–179	«4»
120–149	«3»

Після завершення вивчення освітнього компоненту завуч або викладач виставляють здобувачу кількість балів та відповідну оцінку у залікову книжку та заповнюють відомості успішності студентів з освітнього компоненту за формами.

3.2. Запитання до іспиту.

3.3. Контрольні питання.

1. Які терапевтичні вправи проводяться при хронічному холециститі?
2. Обґрунтуйте з клініко-фізіологічних позицій необхідність застосування терапевтичних вправ при хронічних захворюваннях гепатобіліарної системи.
3. Які вправи належать до спеціальних при захворюваннях гепатобіліарної системи?
4. Яке значення має вибір вихідного положення при виконанні спеціальних вправ при захворюваннях гепатобіліарної системи?
5. Перелічіть терапевтичні вправи, які виконуються при хронічному гепатиті.
6. Методика проведення терапевтичних вправ при хронічному гепатиті залежно від режиму рухової активності хворого.
7. Обґрунтуйте з клініко-фізіологічних позицій необхідність застосування терапевтичних вправ при хронічних захворюваннях гепатобіліарної системи.
8. Методика проведення терапевтичних вправ при хронічному холециститі залежно від режиму рухової активності хворого.
9. Основні завдання при застосуванні терапевтичних вправ при дискінезіях жовчовивідних шляхів. Які терапевтичні вправи застосовуються для розв'язання цих завдань і в яких формах проводяться заняття?
10. Особливості методики проведення терапевтичних вправ при гіперкінетичній і гіпокінетичній формах дискінезій жовчовивідних шляхів.
11. Обґрунтуйте з клініко-фізіологічних позицій необхідність застосування терапевтичних вправ при хронічних захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
12. Основи методики проведення терапевтичних вправ при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
13. Перелічіть завдання при застосуванні терапевтичних вправ при хронічних гастритах.

14. Особливості методики проведення терапевтичних вправ при хронічних гастритах залежно від секреторної функції шлунку.

15. Перелічіть терапевтичні вправи, які застосовуються при виразковій хворобі шлунку і дванадцятипалої кишки. У яких випадках протипоказане застосування терапевтичних вправ при даній патології?

16. Особливості методики проведення терапевтичних вправ при виразковій хворобі шлунку і дванадцятипалої кишки залежно від режиму рухової активності хворого.

17. Завдання при застосуванні терапевтичних вправ при хронічних колітах. Особливості побудови занять із лікувальної фізкультури при спастичних і атонічних гастритах.

18. Які засоби і форми проведення терапевтичних вправ застосовуються при хронічних захворюваннях гепатобіліарної системи?

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

2. Проведення самостійного фрагменту наукового дослідження (10 балів).

1. Підготовка реферату за темами для самостійного вивчення (5 балів).

3. Пошук та опрацювання навчальних і науково-методичних ресурсів за темами для самостійного вивчення (5 балів).

4. Підготовка наукової доповіді на засіданні наукового гуртка та/або науково-студентській конференції (10 балів).

5. Участь у міжвузівській та/або всеукраїнській олімпіаді з дисципліни (10 балів).

6. Підготовка наукових публікацій: тез з збірниках науково-практичних конференцій, збірниках наукових праць, статей у фахових наукових виданнях (10 балів).

3.5. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), отриманої на іспиті у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності здобувача.

Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома здобувача не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів виникають запитання, можна звернутися до викладача

особисто або за електронною поштою, яку викладач/ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити запитання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач», «здобувач-здобувач», «здобувач-група здобувачів».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Козубенко Ю.Л. Лікувальна фізична культура: навч.-метод. посіб. / Ю.Л. Козубенко, М.А. Буц. – Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.), 2017. – 170 с.

2. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / Л.О. Вакуленко [та ін.]; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. - Тернопіль: Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. - 371 с.

3. Христова Т.Є. Основи лікувальної фізичної культури: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Фізичне виховання» / Т.Є. Христова, Г.П. Суханова. – Мелітополь: ТОВ «КолорПринт», 2015 – С. 26-41.

4. Kisner, Carolyn. Therapeutic exercise: foundations and techniques / Carolyn Kisner, Lynn Allen Colby. — 6th ed. 2016. - 1057 p.

Допоміжна

1. Майкова Т.В., Афанасьєв С.М. Ерготерапія / Т.В. Майкова, С.М. Афанасьєв - Видавництво: Дніпро, 2019 – 374 с.

2. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації / за ред. Швед М.І. - Видавництво: Укрмедкнига, 2021 – 412 с.

3. Федорів Я.-Р.М. Основи фізіотерапії / Я.Р.М. Федорів - Видавництво Наутілус, 2004, 447 с.

4. Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка / за ред. І. Григуса, Д. Скальські, Б. Кіндзера - Издательство: Рівне, 2021 – 211 с.

5. Швесткова О., Свєцена К. Ерготерапія - підручник для студентів / О. Швесткова, К. Свєцена та кол. – 2019 – 280 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної освітнього компоненту в MOODLE <https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5203>

2. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

4. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

5. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

6. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

7. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

8. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

8. ІНШЕ -